

[Justitsministeren.]

så glemmer man nok at tage i betragtning, at der sker og er sket en meget bemærkelsesværdig udvikling i de synspunkter, der nu er rådende inden for fængselsdirektoratet, inden for justitsministeriet, inden for justitsvæsenet som helhed. Jeg tror, den udvikling kan hjælpes yderligere på vej, når vi senere i denne folketingsssamling skal behandle nogle lovforslag, som vi har på trapperne om ændringer i straffeloven, og hvor der vil blive lejlighed til at komme ind på en mere principiel debat om den fremtidige kriminalpolitik, men jeg vil da i øvrigt gerne deltage i en debat herom i det udvalgsarbejde, som forestår.

Jeg takker som sagt for tilslutning fra alle sider, og jeg har skrevet mig mange af de bemærkninger, der er faldet, bag øret og vil bidrage til udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om udlændinges adgang til landet m. v. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber).

(Lovforslaget (nr. 32) findes i tillæg A. sp. 305, fremsættelsen i tidenden sp. 109).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Birte Weiss: Dette lovforslag blev fremsat og var til behandling i sidste samling, og der er ikke sket ændringer ved genfremsættelsen. Til gengæld er situationen ændret. Det lille, men betydningsfulde „hvis“, som dengang hørte til i forbindelse med enhver tale om Danmarks tilslutning til fællesmarkedet, har folkeafstemningen nu strøget. Medlemskabet er en kendsgerning, og det samme

kommer til at gælde følgelovene, hvoraf nogle, bl.a. den, som vi skal behandle her, ikke vil vække særlig stor begejstring hos en del af de mennesker, som stemte nej den 2. oktober. Dette være sagt, fordi netop spørgsmålet om arbejdskraftens frie bevægelighed har spillet en væsentlig rolle i den offentlige debat om EF-tilslutningen. Lovforslaget betyder en liberalisering i forhold til de gældende bestemmelser, selvfølgelig først og fremmest over for EF-borgerne, men også i vid udstrækning over for andre udlændinge.

EF-borgerne først. Er man hjemmehørende i et af EF-landene og på længere sigt i et af de associerede lande, vil nationalitetspas eller identitetskort være tilstrækkelig legitimation til at rejse ind i landet. Samtidig falder pligten til at søge opholds- og arbejdstilladelse bort. Det vil sige, at Romtraktatens centrale bestemmelse om arbejdskraftens frie bevægelighed, retten til fri erhvervsudøvelse og udveksling af tjenesteydelser med denne lovgivning kan ske fyldest. For samtlige udlændinge indeholder lovforslaget den meget positive forbedring, at der er tale om en bedre retsbeskyttelse på grund af indførelse af en klageadgang i spørgsmål om opholdstilladelse og udvisning. Det er et fremskridt, som man må glæde sig over ud fra den tankegang, at de fremmedarbejdere, som kommer til landet, skal have en god og demokratisk behandling.

Med hensyn til lovforslagets konsekvenser for den nordiske pasunion finder jeg det glædeligt, at der omsider ifølge justitsministerens sidste skriftlige fremsættelse er opnået en principiel enighed med de øvrige nordiske lande om de nødvendige ændringer. For en ordens skyld vil jeg dog gerne bede ministeren enten her eller i udvalget oplyse, hvilke konkrete ændringer i den nordiske paskontroloverenskomst der bliver tale om. Spørgsmålet har interesse også på baggrund af de betænkeligheder, som socialistisk folkepartis ordfører, hr. Poul Dam, rejste under sagens tidligere behandling den 14. april i år.

Med disse få ord vil jeg nøjes med at henviser til det, der blev sagt dengang, og i øvrigt på socialdemokratiets vegne anbefale en velvillig udvalgsbehandling.

Hanne Budtz: Lovforslaget er jo en genfremsættelse, og det konservative folkeparti står nu som ved den tidligere behandling positivt over for lovforslaget, ja, i dag endog mere, fordi vi nu kommer ind i EF. Jeg finder ingen anledning til, efter at det ærede medlem fru Birte Weiss så grundigt har gennemgået lovforslaget, at komme med yderligere bemærkninger om dets indhold. Vi vil deltage på en positiv måde i det udvalgsarbejde, der skal finde sted.

Mette Madsen: Da mit partis ordfører, hr. Per Federspiel, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne sige følgende:

Ved dette lovforslags fremsættelse i forrige samling, hvor det ikke blev færdigbehandlet, gav venstres ordfører tilsagn om velvillig medvirken til lovforslagets gennemførelse, og dette standpunkt er uændret.

Gudme: Te på de samme blade plejer at være en tynd drik, og den er der ingen grund til at servere her.

Dette lovforslag stiftede tinget jo bekendtskab med i april i år, og forskellen i forhold til i dag er alene den, at vi nu med sikkerhed ved, at lovforslaget under en eller anden form skal gennemføres, for at vi kan opfylde vore EF-forpligtelser.

Ved lovforslagets første behandling i april var hr. Niels Helveg Petersen radikal ordfører, men efter den nye ordning med udelukkende faste udvalg hører lovforslaget hjemme i retsudvalget, og derfor er jeg indtrådt som ordfører.

Jeg kan som mit partis standpunkt kun gentage det, som hr. Niels Helveg Petersen dengang sagde, at dette lovforslag indeholder ikke væsentlige ændringer i forhold til den bestående retstilstand, og de ændringer, der er, har man kun grund til at hilse velkommen. Dette gælder særlig den lovhjemlede rekursadgang, vi nu får i de tilfælde, hvor udlændinge afvises, og oven i købet en rekurs med opsættende virkning. Det er et fremskridt bl. a. set i forhold til vor grundlov, hvor klage eller indbringelse for domstol af spørgsmål om øvrighedens grænser, som det hedder, ikke har opsættende virkning.

Lovforslaget går nu til udvalgsbehandling, og vi kan her gennemgå de spørgsmål, der under forårets behandling i det særlige

17 mands udvalg blev stillet og besvaret, og vi kan se, om der er anledning til at stille flere spørgsmål og eventuelt rette lidt på lovforslagets formuleringer, men om dets hovedsigte skal der ikke være nogen tvivl. Det radikale venstre vil støtte dets gennemførelse.

Ømann: Jeg skal, hvad lovforslagets substans angår, ganske henvise til, hvad mit partis ordfører udtalte ved behandlingen den 14. april i år.

Men når jeg nu tager ordet, er det, fordi jeg synes, at man ikke kan behandle dette lovforslag, som jo handler om adgang for EF-borgere til Danmark, uden at nævne et spørgsmål, som optager arbejdspladserne meget i disse dage, nemlig den planlagte åbning for indvandring af EF-arbejdskraft. Må jeg ikke i al stillfærdighed spørge regeringen, i særdeleshed arbejdsministeren: er det nu klogt at demonstrere dette hastværk med at åbne før januar, hvor vi sandsynligvis bliver nødt til det? Er det klogt over for de arbejdspladser, hvor majoriteten af arbejderne har stemt nej? Er det klogt at antyde, at man vil hjælpe arbejdsgiverne med at fylde op i stillingerne forud for overenskomsterne? Jeg synes, der er meget psykologi og vel også en del realitet forbundet med disse planer.

Dernæst: ville det ikke være klogt, også psykologisk klogt, som udtrykt af hr. Kallestrup i dagspressen, først helt at udnytte de nordiske muligheder for at få fremmed arbejdskraft hertil? De er jo ikke udnyttet, der er ikke indsat så meget som en eneste annonce i nogen svensk avis. Så vidt jeg ved, er der en ret udbredt ledighed i Sverige. Mon åbningen ikke indebærer, at man dog først prøver den nordiske udvej, og at man dernæst kun lukker op i det omfang, det lokalt er oplyst og dokumenteret at der er et industrielt behov? Så vidt jeg ved, har man tidligere haft en sådan ordning, hvor man lokalt gjorde opmærksom på, at der var et reelt behov.

Jeg mener, det må være rimeligt, når vi nu har et stående arbejdsmarkedsudvalg, at indkalde dette til en drøftelse specielt af disse problemer, som har vakt så stor interesse på arbejdspladserne. Jeg mener også, at der kunne være grund til at tage stilling til allerede nu, førend der for alvor åbnes den

[Ømann.]

1. januar, om man dog ikke skulle have en forbedret fremmedarbejderpolitik. Jeg synes, der er mange ting at tage stilling til i dette spørgsmål, som unægtelig — og jeg forstår det — har meget stor interesse på arbejdspladserne og dermed vel også skulle have en betydelig interesse for regeringen.

Formanden: Jeg minder om, at ved første behandling drøfter man de principielle spørgsmål i forbindelse med fremsatte lovforslag.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Det var ikke min mening at ville blande mig i denne diskussion, men hr. Ømann har jo bedt om at få lidt oplysninger omkring gæstarbejderproblematikken.

Jeg vil gerne først sige, at vi har omkring 16.000 registrerede fremmedarbejdere, der er vel i alt omkring 35.000 udlændinge her i landet, men de 16.000, som er registreret i fremmedarbejderregisteret, altså dem, der har været her i mindre end 4½ år, kommer hovedsagelig fra Jugoslavien, Tyrkiet, Pakistan og de arabiske lande, altså Middelhavslandene.

Det, jeg dernæst vil sige, er, at da en hel del af dem i god tro kom her til landet i 1970-71, fik vel 8.000-9.000 lov til at blive her til trods for, at vi havde en vis arbejdsløshed i foråret. Der var ikke tale om, at vi ændrede ved det fremmedarbejderstop, som allerede den tidligere regering gennemførte, og der er heller ikke tale om, at vi ændrer ved dette fremmedarbejderstop nu.

Så spørger hr. Ømann, om det er klogt nu at demonstrere dette hastværk, og nævner en del arbejdspladser, som har stemt nej, og her vil jeg gerne sige, at jeg kender i alt fald nogle arbejdspladser, som har stemt nej, men hvorfra man har rettet henvendelse til mig om at få fremmedarbejdere. For nylig fik en meget, meget stor virksomhed 25 tyske svejsere, fordi man ellers ikke var i stand til at effektuere de ordrer til tiden, som man havde inde. Det var altså med arbejdernes, med tillidsmændenes og med LOs fulde billigelse, at dette skete. Og jeg vil gerne understrege i forbindelse med det, der sker nu, at det er godkendt. Justitsministeren og jeg har været enige om at give adgang for EEF-arbejdere, som i henhold til

det, der allerede er vedtaget, har ret til at komme her fra den 1. januar. De kan komme her til landet fra i morgen, men kun få arbejde på områder, hvor man ikke er i stand til at anvise dansk arbejdskraft. Den gamle regel gælder altså fortsat, og det er ganske i overensstemmelse med fagbevægelsens indstilling, ligesom arbejdsløshedskasserne også er enige heri.

Så siger hr. Ømann, at vi burde først udnytte de nordiske muligheder, og at de ikke er udnyttet endnu. Nu er det jo meget svært at sige noget om på forhånd, i hvilket omfang de nordiske muligheder er udnyttet. En hvilken som helst arbejdsgiver her i landet kan ved henvendelse til den lokale arbejdsformidling bede denne om at kontakte arbejdsformidlingen i Malmø, Gøteborg eller andre steder og sige: jeg ønsker de og de arbejdere, den og den arbejdskraft. Er I i stand til at hjælpe os med denne arbejdskraft? Det kan jo ikke være, om jeg så må sige, arbejdsministeriet eller arbejdsmarkedsmyndighederne, der selv skal gøre dette, de må have henvendelser fra de arbejdsgivere, som kan dokumentere et behov for arbejdskraft, der ikke kan tilfredsstilles af danske arbejdere. Jeg vil gerne understrege, at jeg har gjort arbejdsformidlingskontorerne opmærksom herpå — det var i øvrigt overflødig, for man var fuldt opmærksom på denne problemstilling — og i den meddelelse, der er gået ud om det, har jeg da også understreget, at det frie nordiske arbejdsmarked fortsat eksisterer, og at de arbejdsgivere, der ønsker f. eks. svenske arbejdere — man har vel omkring 120.000 arbejdsløse derovre i øjeblikket — blot kan rette henvendelse til den danske arbejdsformidling, så bliver der etableret kontakt til den svenske arbejdsformidling.

Jeg har ikke det ringeste imod, at arbejdsmarkedsudvalget bliver indkaldt — det er ikke noget, jeg skal tage stilling til — for at drøfte disse ting. Jeg har i forvejen givet formanden for arbejdsmarkedsudvalget tilsagn om på det første møde i dette udvalg at tage ikke blot dette spørgsmål, men også en række andre vigtige arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål op til drøftelse.

Jeg mener altså i og for sig, at det er en helt naturlig ting, der er sket her. Jeg ville ikke finde det rimeligt at imødekomme den række af ønsker, der har været om at få fjer-

[Arbejdsministeren.]

net eller lempet det generelle stop for arbejdskraft fra Jugoslavien og Tyrkiet på et tidspunkt, hvor vi ud over det nordiske frie fælles arbejdsmarked i løbet af et par måneder også har et frit europæisk arbejdsmarked.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg er igen i den situation, at jeg kan takke i hvert fald de fire første ordførere for tilslutning til lovforslaget. Hvorvidt jeg også kan takke hr. Ømann, er jeg lidt i tvivl om, for hr. Ømann henviste blot til, hvad hr. Poul Dam sagde den 14. april i år. Jeg har læst det igennem, men jeg blev faktisk ikke klogere, for hr. Poul Dam balancerede jo på knivsæggen, og det kunne man lettere gøre dengang, da det var uklart, om vi blev medlemmer af EF eller ej. Det kunne derfor være hensigtsmæssigt at få en lidt klarere erklæring om den principielle holdning.

Fru Birte Weiss spurgte, hvilke ændringer i den nordiske pasoverenskomst vi har opnået enighed om i anledning af, at vi er blevet medlem af EF. Det har jeg et længere notat om, som det nok ville være meningsløst at bruge taletiden til her, men jeg er parat til at give oplysninger om det i udvalget, idet jeg går ud fra, at der skal udvalgsbehandling til. Skulle dette ikke være tilfældet, skal jeg da gerne fortælle, hvad der står.

Formanden: Jeg henstiller, at drøftelsen samles om det fremsatte lovforslag.

Ømann: Med formandens tilladelse blot en kort bemærkning til arbejdsministeren. Mine bemærkninger skal ikke forstås i nogen industrifjendsk forstand, men jeg synes, at man af både reelle og psykologiske grunde skulle gøre lidt mere for at udnytte de nordiske muligheder.

Der står i Aktuelt i dag, at de danske arbejdsformidlingskontorer ikke har midler til at avertere. Nu har jeg fået at vide, at de altså har midler til at tage en telefon og ringe til visse svenske byer, det er dog altid noget. Men jeg synes, at man lige skulle trække vejret lidt og se, om det ikke var muligt at få svensk arbejdskraft. Jeg tror, det vil have en overordentlig stor psykologisk betydning på arbejdspladserne.

Formanden: Arbejdsministeren har ordet. Jeg går ud fra, at det også er om det fremsatte lovforslag.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Jeg er ikke helt sikker på det. Må jeg blot ganske kort svare på det spørgsmål, der er stillet til mig... (*Formanden:* Ja, ganske kort!). ...at det har vist sig at være vanskeligt at få svenske arbejdere herved. Jeg skal i morgen have en samtale med den svenske arbejdsminister.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Valgt blev:

Evald Kristensen,
Erenbjerg,
Henning Jensen,
Tove Lindbo Larsen,
Knud Nielsen,
Bertel Pedersen,
Bent Sørensen,
Ruth Olsen,
Kristine Heltberg,
Ellen Strange Petersen,
Burgdorf,
Ulla Worm,
Johan Philipsen,
Mette Madsen,
Niels Jørgen Nielsen,
Gerda Tosti Nielsen og
Meta Ditzel.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

[Formanden.]

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 18. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om forbud mod laksefiskeri i det nordvestlige Atlanterhav.

Mødet hævet kl. 15.02.

7. møde.

Onsdag den 18. oktober kl. 13.

Formanden: Medlemmer af folketinget Støhr Johansen, Hanne Budtz, Lembourn, Ninn-Hansen, Ellen Strange Petersen, Poul Schlüter og Ulla Worm har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om radiospredning.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Støhr Johansen): På det konservative folkepartis vegne skal jeg herved genfremsætte *forslag til lov om ændring af lov om radiospredning.*

Formålet med forslaget er at skabe større frihed i æteren end under den gamle radio-lov af 1959, der giver Danmarks radio eneret på udsendelse af programmer til offentligheden. Vi foreslår denne monopolstilling afskaffet, så der åbnes mulighed for, at der kan gives bevilling til radio- og tv-spredning på kommerciel basis.

Vi ved, at der hos de danske seere er et ønske om mere at vælge imellem, og det er i dag teknisk muligt både at etablere flere landsdækkende tv-programmer og mange lokale kabel-tv-programmer.

Næsten alle lande uden for Skandinavien har reklame-tv, og erfaringerne bekræfter vor opfattelse af, at denne finansieringsform virker til tilfredshed såvel for forbrugerne som for erhvervslivet.

Mange danskere kan i dag se reklame-tv fra Tyskland, og det vil ikke være mange år før alle danske seere via satellitterne bliver tilbudt udenlandske tv-programmer. Det er derfor på høje tid, at vi selv åbner adgang til reklamer i pauser imellem udsendelser.

Vi genfremsætter forslaget, selv om regeringen jo mildt sagt var afvisende over for vort forslag sidste år. Vi gør det i bevidstheden om, at ønsket om at bryde radiomonopolet breder sig til stadig større kredse af befolkningen, erhvervslivet og samfundet i det hele taget. Fra kommunal side er der ytret interesse for sagen og også den danske presse har nu erklæret sin interesse i, at pressen ikke afskæres fra at deltage i denne kommunikationsform, hvilket er i nøje overensstemmelse med vore intentioner, da vi sidste år fremsatte forslaget.

Medmindre vi bryder radiomonopolet, vil der ikke i de kommende mange år være råd til at oprette et tv-2. Reklamefinansierede radio- og tv-programmer vil være den billigste måde at give befolkningen større muligheder for selv at kunne vælge, hvad de vil have ind i deres stue.

Jeg er klar over, at der i sin tid var velmotiverede årsager til at etablere et monopol på dette område. Men disse årsager har med tiden mistet deres gyldighed, og ret beset betyder udviklingen i retning af et stadig mere kompliceret samfund, at det bliver farligere og farligere at opretholde et monopol inden for vor tids vigtigste kommunikationsmiddel.

Konkurrence på dette felt vil ikke kun give befolkningen større valgmuligheder. Det vil også give befolkningen bedre programmer, fordi konkurrencen fra en eller flere uafhængige institutioner også vil stimulere Danmarks radio.

Idet jeg i øvrigt vedrørende de nærmere bestemmelser for, under hvilke omstændigheder koncession skal kunne gives, henviser til forslagets bemærkninger og fremsættelsestalen sidste år, skal jeg anbefale lovforslaget til tingets velvillige behandling.